

*В.М. Васильченко, канд. філол. наук, Г.І. Токарев
(Національний авіаційний університет, Україна)*

Інформаційна війна як один з основних фронтів у російсько-українській війні

Сформульовано визначення медіаявища «Інформаційна війна». Вказано причини появи інформаційної війни, як вона розвивається в українському сегменті ЗМІ та інтернет виданнях, а також російська інформаційна війна, по відношенню до України. Також розглядаються деякі наративи які використовують сторони, для посилення інформаційної війни.

Напередодні вторгнення Росії в Україну та під час конфлікту, що триває, соціальні медіа слугували полем битви для держав, щоб поширювати конкуруючі наративи про війну та зображати поточний конфлікт у своїх власних термінах.

Оскільки війна триває, ці цифрові екосистеми завалені дезінформацією. Стратегічні пропагандистські кампанії, включно з розповсюдженням дезінформації, аж ніяк не є чимось новим під час війни, але перехід до соціальних медіа як основного каналу розповсюдження змінює спосіб ведення інформаційної війни, а також змінює те, хто може брати участь у поточних розмовах для формування наративів, що виникають. Вивчення основної динаміки того, як інформація та дезінформація впливають на війну в Україні, має вирішальне значення для осмислення та пошуку рішень поточного конфлікту.

Роль соціальних мереж. І Росія, і Україна широко використовують соціальні медіа, щоб відобразити свої версії подій, що розгортаються, і посилити контрастні наративи про війну, включаючи її причини, наслідки та продовження. Урядові чиновники, окремі громадяни та державні установи звертаються до низки платформ, включаючи Facebook, Twitter, TikTok, YouTube і Telegram, щоб розповсюджувати інформацію. Важко визначити точну кількість контенту, завантаженого цими різними суб'єктами, але масштаб інформації, яка завантажується в соціальні мережі про війну, величезний. Наприклад, лише за перший тиждень війни відео з різних джерел у TikTok із тегом #Росія та #Україна зібрали 37,2 мільярда та 8,5 мільярда переглядів відповідно. За своєю суттю наративи, представлені Росією та Україною, є діаметрально протилежними. Росія розглядає війну в Україні, яку Путін наполягає називає «спеціальна військова операція», як необхідний оборонний захід у відповідь на розширення НАТО в Східній Європі.

Путін також називає військову кампанію необхідною для «денацифікації» України та припинення ймовірного геноциду, який український уряд проводить проти російськомовних. Наративи України навпаки, наполягають на тому, що війна є агресією, наголошується на її історії як суверенної нації, відмінної від Росії, і зображує своїх громадян і збройні сили як героїв, які захищаються від невинного вторгнення. Україна та Росія не

єдині держави які, зацікавлені та залучені до зображення війни на власних умовах. Такі країни, як Китай і Білорусь, доклали зусиль, щоб зобразити конфлікт на власних умовах, і вони запустили скоординовані кампанії з дезінформації в соціальних мережах. Ці кампанії загалом применшували відповідальність Росії за війну та пропагували антиамериканські настрої. і антинатовські пости.

Послання наративів, як правдивих, так і неправдивих, що походять від різних держав, а також мільйонів окремих користувачів соціальних мереж, розширило роль технологічних платформ у формуванні динаміки війни та могло вплинути на її результати.

Використання Україною методів інформаційної війни, а також її переконливих повідомлень і месенджерів пояснюють більшу частину її успіху на цьому фронті. Серед представників є колишні боксери-чемпіони брати Кличко, один з яких є мером Києва, і обидва вони нині є відомими прихильниками захисту своєї країни. Україна також скористалася послугами зі зв'язків з громадськістю від великих фірм у Вашингтоні, таких як SWPR і SKDK, а також від деяких їхніх колег у Великобританії. Керуючий директор SKDK Аніта Данн була старшим радником президента Джо Байдена протягом його президентської кампанії та в перші місяці його правління та, як повідомляється, повертається до Білого дому напередодні майбутніх проміжних виборів. SKDK допоміг у підготовці промов Зеленського із засудженням російської агресії та військових злочинів до Генеральної Асамблеї та Ради Безпеки ООН. Це аналогічно безоплатній юридичній підтримці з боку Вашингтона, юридичних фірм, таких як Covington & Burling, які подали заяву до Міжнародного суду ООН від імені України в березні.

Першим уроком війни в Україні було те, що Росія мала намір диктувати на міжнародній арені, якими будуть конфлікти завтрашнього дня, але врешті опинилася в пастці власної гри. Спеціальна військова операція, за риторикою Москви, зустріла український опір, який вона значною мірою недооцінила.

Протистояння наративів підживлюється потоками інформаційного перевантаження, а інформаційна екосистема виглядає більш ніж несприятливою для Росії. Ретельно підготовлена ним пропагандистська кампанія не знайшла очікуваного міжнародного відгуку. Після невеликого вступу у війну наратив про визволення українського народу все ще важко вистояти. Росія зробила велику стратегічну помилку. Нав'язуючи надто амбітну військову програму з тактично помилковим бліцкригом, час тепер проти неї. Чим довше триватиме війна, тим більше суперечить російському наративу список загиблих, що постійно зростає. Загибель щонайменше третини російського вищого командування є ілюстрацією цієї реальності. Таким чином, пріоритетом для Кремля буде зміна наративу, який через стратегічну передислокацію на Східному фронті більше не відповідає початковому дискурсу спецоперації. У довгостроковій перспективі ця стратегічна невдача може паралізувати російське вторгнення та запропонувати Києву інформаційні важелі для дискредитації російської армії.

Висновки

Сучасна інформаційна війна дуже сильно впливає на населення не тільки країн які між собою воюють, але й на навколишній світ, ми можемо побачити, як змінювалась думка про війну в Україні у населення різних країн світу. Україна почала мобілізувати свої інформаційні сили, для того, щоб отримати підтримку у більшості країн світу, натомість у Росії був інформаційний план, якого вона намагалась притримуватися, але він був розрахований на швидкий «бліцкриг» військ, та подальше приглушення конфлікту інформаційним шляхом, за допомогою виправдання агресії. Але план не спрацював, а непідготовлена інформаційна компанія України виявилася кращою ніж російський інформаційний план, всі країни Європи стали на бік України, та усіляко підтримують її.

Список літератури

1. Крістіан Перез. Information Warfare in Russia's War in Ukraine / Крістіан Перез // foreignpolicy 2022. URL:<https://foreignpolicy.com/2022/08/22/information-warfare-in-russias-war-in-ukraine/>
2. Інформаційний сайт МЗС України war.ukraine.ua URL: <https://war.ukraine.ua/>
3. Танкред Янковський. The Info War in Ukraine / Янковський Т. // NSA 2022. URL:<https://ras-nsa.ca/the-info-war-in-ukraine/>